

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З КУРСУ**

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

*(для студентів 3 курсу денної та заочної форм навчання
напрямку підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»)*

ХАРКІВ – ХНУМГ – 2013

Методичні вказівки для практичних занять з курсу «Бухгалтерський облік» (для студентів 3 курсу денної та заочної форм навчання напряму підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа») / Харк. нац. ун-т міськ. госп.-ва; уклад.: В. Ю. Світлична. – Х. : ХНУМГ, 2013. – 42 с.

Укладач В. Ю. Світлична

Рецензент: д. е. н., проф. Т. В. Момот

Рекомендовано кафедрою фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту, протокол №1 від 30 серпня 2012 р.

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	4
Програма курсу «Бухгалтерський облік»	4
Організація та зміст практичних занять за навчальною дисципліною «Бухгалтерський облік»	5
Практичне заняття 1 до Теми №1 «Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку».....	5
Практичне заняття 2 до Теми №2 «Облік матеріальних і нематеріальних необоротних активів»	9
Практичне заняття 3 до Теми №3 «Облік грошових коштів, кредитних та розрахункових операцій»	12
Практичне заняття 4 до Теми №4 «Облік витрат на оплату праці і розрахунків з працюючими».....	14
Практичне заняття 5 до Теми №5 «Облік виробничої діяльності закладів ресторанного господарства».....	16
Практичне заняття 6 до Теми №6 «Види доходів і витрат, визначення фінансового результату»	18
Практичне заняття 7 до Теми №7 «Облік собівартості реалізації, доходів і фінансових результатів операційної діяльності закладів ресторанного господарства»	21
Практичне заняття 8 до Теми №8 «Фінансова звітність закладів ресторанного господарства»	23
Список джерел	27
Додаток 1. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	32

ВСТУП

Бухгалтерський облік, як галузь наукових знань, виступає важелем контролю за станом об'єктів управління, здійснення економічного аналізу та оцінки результатів господарювання кожного закладу чи установи готельно-ресторанного господарства. Саме бухгалтерський облік забезпечує керівників оперативною, якісною, об'єктивною і реальною інформацією для прийняття на її основі оперативних, тактичних та стратегічних рішень.

Професор Бутинець Ф.Ф., визначаючи важливість бухгалтерського обліку, підкреслює, що чим більше зрілим стає суспільство, чим успішніше воно застосовує методи ринкової економіки, тим більшу роль відіграє облік в його житті.

Вивчення студентами принципів бухгалтерського обліку, методики обліку основних господарських операцій, порядку заповнення облікових регістрів та форм фінансової звітності в сучасних умовах є актуальним. Вивчення курсу «Бухгалтерський облік» спрямоване на оволодіння навичками оцінки економічних процесів, які відбуваються в суспільстві, вивчення суті та методичних засад бухгалтерського обліку готельно-ресторанних підприємств.

Проблема підвищення ролі обліку в економічному розвитку, що вирішується наряду з іншими фінансово-економічними дисциплінами, несе в собі потенціал збільшення його здатності позитивно впливати на економічний розвиток на мікро-, макrorівнях та в глобалізаційних масштабах.

ПРОГРАМА КУРСУ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

Дисципліна «Бухгалтерський облік» – одна із спеціальних базових дисциплін підготовки бакалаврів ВНЗ України.

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті теоретичних знань та практичних навичок з організації бухгалтерського обліку в готельно-ресторанному господарстві.

Завдання вивчення дисципліни: вивчення суті та методичних засад бухгалтерського обліку підприємств готельно-ресторанного господарства; оволодіння практичними навичками документального оформлення господарських операцій, заповнення облікових регістрів та форм фінансової звітності підприємств; дослідження законодавчо встановлених методик обліку окремих видів господарських операцій.

Предметом вивчення дисципліни виступає операційна діяльність підприємств готельного і ресторанного господарства.

Дисципліна «Бухгалтерський облік» за своїм змістом представлена наступними змістовими модулями:

Змістовий модуль 1. Організаційні засади, сутність і значення бухгалтерського обліку. Облік основних господарських операцій.

1. Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку.
2. Облік матеріальних і нематеріальних необоротних активів.
3. Облік грошових коштів, кредитних та розрахункових операцій.
4. Облік витрат на оплату праці і розрахунків з працюючими.
5. Облік виробничої діяльності закладів ресторанного господарства.

Змістовий модуль 2. Порядок обліку результатів діяльності підприємств готельного і ресторанного господарства.

1. Види доходів і витрат, визначення фінансового результату.
2. Облік собівартості реалізації, доходів і фінансових результатів операційної діяльності закладів ресторанного господарства.
3. Фінансова звітність закладів ресторанного господарства.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

Практичне заняття є однією із форм навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування завдяки індивідуальному виконанню студентом відповідно сформульованих завдань. Основна мета практичного заняття полягає в розширенні, поглибленні та деталізації теоретичних знань, отриманих студентами на лекціях, в процесі самостійної роботи, і спрямуванні їх на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення вмінь і навичок, розвитку наукового мислення та усного мовлення студентів.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття враховуються при виставленні поточної модульної оцінки з даної навчальної дисципліни.

Детальний зміст кожного з практичних занять, з переліком вправ, питань для самоперевірки та літературних джерел до кожної з тем, – наведено нижче.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1 до Теми №1 «Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку»

Мета заняття – придбання навичок аналітичної оцінки важливості застосування підприємствами інформаційних можливостей бухгалтерського обліку для прийняття управлінських рішень. Дослідження призначення, порядку будови та класифікаційних видів бухгалтерських рахунків. Вивчення послідовності складання бухгалтерських проведення.

Порядок виконання:

- ознайомитися з існуючими визначеннями поняття «бухгалтерський облік»;
- вивчити існуючі нормативно-правові акти, що регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку підприємствами України. Дати оцінку нормативно-правовому полю бухгалтерського законодавства, визначити які риси йому притаманні (постійність та незмінність, або мінливість та непередбачуваність);
- проаналізувати основні принципи бухгалтерського обліку, навести класифікаційні види об'єктів бухгалтерського обліку;
- виявити принципові відмінності між видами діяльності підприємств;

- дослідити класифікаційні групи господарських засобів підприємства за складом і розміщенням та визначити порядок групування джерел їх формування;
- ознайомитися з елементами методу бухгалтерського обліку, проаналізувати їх тісний взаємозв'язок.

Завдання 1.

Маємо перелік господарських засобів готелю «Астор» та джерел їх формування:

- статутний капітал;
- заборгованість працівникам підприємства із заробітної плати;
- комп'ютери;
- програмне забезпечення;
- готова продукція;
- грошові кошти на поточному рахунку у банку;
- заборгованість постачальникам;
- короткострокові кредити банків;
- будівля гуртожитку;
- заборгованість бюджету за платежами.

Необхідно здійснити класифікацію господарських засобів (об'єктів бухгалтерського обліку) за складом і розміщенням, а також за джерелами їх формування.

Завдання 2.

У табл. 2 наведено господарські засоби підприємства (об'єкти обліку) та групи їх класифікації.

Таблиця 2 – Господарські засоби підприємства та групи їх класифікації

Господарські засоби

- витрати майбутніх періодів;
- доходи майбутніх періодів;
- необоротні активи;
- власний капітал,
- забезпечення майбутніх витрат и платежів;
- групи вибуття;
- довгострокові зобов'язання
- поточні зобов'язання;
- оборотні активи.

Спосіб групування

- Відносяться до класифікації господарських засобів за складом і розміщенням;
- Відносяться до класифікації господарських засобів «За джерелами формування та цільовим розміщенням»

Необхідно, встановити відповідність між двома стовпцями табл. 3. Спосіб відображення відповіді може мати наступний вигляд: 1) – а), в); 2) – б) і т.д.

Завдання 3.

Маємо активний рахунок «Каса». На початок звітного періоду залишок коштів у касі дорівнював 5 000 грн. Протягом звітного періоду у касі відбулося збільшення коштів на 30 000 грн. В той же час витрачено коштів із каси було у сумі 34 000 грн.

Необхідно:

- Відобразити наведені вище дані на рахунку «Каса» (представивши його у вигляді Т-рахунку);
- Визначити розмір залишку коштів у касі (кінцеве сальдо).

Завдання 4.

Маємо пасивний рахунок «Статутний капітал». На початок звітного періоду залишок статутного капіталу дорівнював 800 000 грн. Протягом звітного періоду відбулося: збільшення капіталу на 160 000 грн. і одночасне його зменшення на 120 000 грн.

Необхідно:

- 1) Відобразити наведені вище дані на рахунку «Статутний капітал» (представивши його у вигляді Т-рахунку);
- 2) Визначити розмір залишку статутного капіталу (кінцеве сальдо).

Завдання 5.

Відобразити перелічені операції за допомогою бухгалтерських проведення:

– маємо два рахунки: 30 «Каса» та 31 «Рахунки в банках». Обидва – активні рахунки. Відомо, що відбулася така господарська операція – отримано в касу з поточного рахунку в банку грошові кошти у розмірі 30 000 грн.;

– маємо два рахунки: 30 «Каса» та 372 «Розрахунки з підзвітними особами». Обидва – активні рахунки. Відомо, що відбулася така господарська операція – повернуто до каси підзвітною особою невитрачений аванс;

– маємо два рахунки: 30 «Каса» та 372 «Розрахунки з підзвітними особами». Обидва – активні рахунки. Відомо, що відбулася така господарська операція – видано з каси підзвітній особі аванс;

– маємо два рахунки: 10 «Основні засоби» та 40 «Статутний капітал». Рахунок 10 – активний, рахунок 40 – пасивний. Відомо, що відбулася така господарська операція – на склад підприємства оприбутковано основні засоби (обладнання вартістю 200 000 грн.), внесені засновниками до статутного капіталу.

Завдання 6

Дати відповідь на наступні тест-завдання

Тест-завдання 6.1.

Знайдіть декілька правильних відповідей із запропонованого переліку.

Рахунки бухгалтерського обліку мають вигляд двосторонньої таблиці:

- а) ліву сторону якої позначають терміном «актив»;
- б) праву сторону якої позначають терміном «пасив»;
- в) ліву сторону якої позначають терміном «кредит», а праву, відповідно, – «дебет»;
- г) ліву сторону якої позначають терміном «дебет»;
- д) праву сторону якої позначають терміном «кредит».

Тест-завдання 6.2.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«Згідно зі способом _____ запису суму господарської операції записують у певному порядку двічі: за дебетом одного рахунку та кредитом – іншого».

Тест-завдання 6.3.

Зробіть правильний вибір із запропонованих альтернатив.

Під бухгалтерським проведенням розуміють:

- а) систему обробки й підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів в процесі управління підприємством;

б) облік, що вивчає й контролює масові суспільно-економічні й окремі типові явища й процеси;

в) дію або подію, яка веде до змін у фінансовому стані підприємства;

г) значення рахунку, який дебетується, і рахунку, який кредитується, а також суму даної операції.

Тест-завдання 6.4.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«Зв'язок рахунків, який виникає в результаті відображення на них господарських операцій подвійним записом, називається _____ рахунків».

Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань:

1. В чому полягає сутність, актуальність та роль бухгалтерського обліку. Перелічити завдання ведення бухгалтерського обліку.

2. Навести визначення господарської операції. Окреслити зміст оперативного, статистичного та бухгалтерського обліку як складових елементів господарського обліку підприємств.

3. Обґрунтувати сутність специфічних рис бухгалтерського обліку. Навести визначення «фінансовий облік», «управлінський облік» та «податковий облік».

4. Обґрунтувати правові основи регулювання, організації й ведення бухгалтерського обліку й складання фінансової звітності в Україні. Перелічити фактори, що впливають на організацію бухгалтерського обліку на підприємстві.

5. Визначити, що є предметом та об'єктом бухгалтерського обліку. Перелічити принципи бухгалтерського обліку.

6. Навести групи класифікації господарських засобів підприємства. Надати характеристику поділу господарських засобів за складом і розміщенням.

7. Охарактеризувати порядок групування джерел формування господарських засобів.

8. Розкрити сутність елементів методу бухгалтерського обліку, пояснити їх взаємозв'язок.

9. В чому полягає призначення рахунків бухгалтерського обліку. Чому бухгалтерські рахунки мають вигляд двосторонньої таблиці.

10. Чим зумовлений факт, що сторони рахунку носять назву «дебет» та «кредит».

11. Яким чином порядок визначення кінцевого сальдо за активним рахунком відрізняється від порядку визначення кінцевого сальдо за пасивним рахунком.

12. Розкрити зміст груп рахунків бухгалтерського обліку відповідно до різних ознак їх класифікації.

13. Перелічити відмінні риси позабалансових рахунків.

14. Обґрунтувати необхідність використання способу подвійного запису під час відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку.

15. Визначити основні моменти будови Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Рекомендовані літературні джерела:

основні: 1; 3; 12; 31; 40-41; 50; 53; 55; додаткові: 1; 3-4; 12; 15-19.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

до Теми №2 «Облік матеріальних і нематеріальних необоротних активів»

Мета заняття – вивчення порядку обліку основних засобів підприємства. Дослідження особливостей нарахування амортизації основних засобів та порядку документування операцій з ними.

Порядок виконання:

- вивчити групи необоротних активів підприємства згідно із класифікацією П(С)БО №7 «Основні засоби»;
- проаналізувати визначення термінів «основні засоби», «група основних засобів» та «об'єкт основних засобів»;
- проаналізувати тотожність або відмінність категорій «основні фонди» та «основні засоби»;
- дослідити класифікаційні ознаки групування основних засобів;
- проаналізувати групування основних засобів підприємства згідно із вимогами Податкового Кодексу України;
- виявити принципові аспекти застосування того або іншого виду оцінки основних засобів;
- ознайомитися із основними аспектами синтетичного та аналітичного обліку основних засобів;
- розглянути порядок документування операцій з основними засобами;
- дослідити характерні риси механізму нарахування амортизації основних засобів.

Завдання 1.

Відомо, що підприємство «Елім» придбало офісні меблі вартістю 4 800 грн.(у т. ч. ПДВ). Крім того, були сплачені витрати з доставки меблів у сумі 360 грн. (у т.ч. ПДВ) і витрати на складання та встановлення меблів у сумі 250 грн.

Використовуючи вищенаведені дані, відобразити господарські операції із придбання основних засобів за грошові кошти на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 2.

Підприємство безоплатно отримало верстат, справедлива вартість якого на дату отримання становила 3 000 грн. Витрати підприємства на транспортування та монтаж отриманого верстата склали 400 грн. (без ПДВ).

Необхідно відобразити господарські операції із безоплатного отримання основних засобів на рахунках бухгалтерського обліку. Зосередити увагу на порядку визначення первісної вартості таким чином отриманих основних засобів.

Завдання 3.

При створенні підприємства «Конт» одним із засновників як внесок до статутного фонду (за узгодженням усіх засновників) була внесена виробнича лінія справедливою вартістю 11 000 грн., витрати на доставку і монтаж якої склали 1 200 грн. (у т.ч. ПДВ).

Необхідно проаналізувати порядок оцінки отриманих основних засобів, якості внеску до статутного фонду. Відобразити господарські операції з основними засобами на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 4.

Підприємство «Аква» придбало виробничого устаткування початковою вартістю 330 000 грн. Загальний розрахунковий обсяг виробництва визначений підприємством у розмірі 1 600 000 од. Ліквідаційна вартість устаткування після його експлуатації за попередньою оцінкою може скласти 10 000 грн. Очікуваний термін корисного використання складає 4 роки.

Розглянути на даному прикладі порядок застосування різних методів нарахування амортизації.

Завдання 5.

Маємо наступну інформацію про вантажний автомобіль автотранспортного підприємства «АТП-7755». Відомо, що за даними бухгалтерського обліку підприємства: первісна вартість даного автомобіля – 10 000 грн.; очікуваний строк служби – 5 років. Ліквідаційна вартість автомобіля (у вигляді матеріалів) – 1000 грн.

Необхідно проаналізувати порядок застосування різних методів нарахування амортизації для даного вантажного автомобіля.

Завдання 6.

На балансі підприємства «Рона» знаходиться верстат первісною вартістю 17 300 грн., накопичений знос 5 600 грн. Підприємство прийняло рішення продати даний верстат за грошові кошти. Договірна вартість – 18 000 грн. Перша подія – відвантаження основних засобів.

Необхідно проаналізувати порядок оцінки вибуття основних засобів та відобразити відповідні бухгалтерські проведення.

Завдання 7.

На балансі підприємства «Мірав» знаходиться об'єкт основних засобів, у відношенні якого підприємство прийняло рішення про уцінку. Переоцінка об'єкту здійснюється уперше. Відомо, що: первісна вартість об'єкту основних засобів – 10 000 грн.; сума зносу об'єкту основних засобів – 2 000 грн.; справедлива вартість об'єкту основних засобів за даними здійсненої переоцінки – 6 000 грн.

Обґрунтуйте порядок розрахунку суми переоцінки (уцінки), результати її проведення та послідовність відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 8

Дати відповідь на наступні тест-завдання

Тест-завдання 8.1.

Знайдіть декілька правильних відповідей із запропонованого переліку.

Основні засоби – це матеріальні активи:

- а) які підприємство утримує з метою тільки їх продажу або здійснення фінансових операцій;
- б) очікуваний строк використання яких менше одного року;
- в) очікуваний строк використання яких менше двох років;
- г) які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва (постачання товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій);
- д) очікуваний строк використання яких більш одного року.

Тест-завдання 8.2.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«_____ основні фонди функціонують у сфері матеріального виробництва та переносять свою _____ на продукцію, що виготовляється, частинами, поступово піддаючись зносу. До _____ основних фондів відносяться будинки й споруди, такі як житлові будинки, дитячі й спортивні заклади, що функціонують з метою задоволення культурно-побутових потреб персоналу підприємства».

Тест-завдання 8.3.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«Видами оцінки основних фондів підприємства виступають: _____ оцінка, що визначається в момент введення основних фондів у експлуатацію, і включає витрати на придбання, транспортування та монтаж. _____ оцінка застосовується при визначенні вартості об'єкта основних фондів у сучасних умовах, і розраховується за допомогою індексування (з використанням індексу інфляції). _____ оцінка здійснюється з метою визначення розміру коштів, які підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) об'єкта основних фондів після закінчення терміну його корисного використання. _____ оцінка – відображає реальну вартість об'єкта основних фондів на даний момент часу та на даному ринку».

Тест-завдання 8.4.

На наведене запитання обрати одну з перелічених нижче букв, у якій містяться правильні відповіді.

А	Б	В	Г	Д
якщо правильне тільки 1, 2, 4, 6	якщо правильне тільки 1, 3, 4, 5	якщо правильне тільки 1, 3, 5, 6	якщо правильне тільки 2, 4, 5, 6	якщо усе правильне

До методів нарахування амортизації основних фондів відносяться:

1. Кумулятивний метод.
2. Метод групування.
3. Метод прискореного зниження залишкової вартості.
4. Строковий метод та метод завищення.
5. Виробничий метод
6. Прямолінійний метод та метод зниження залишкової вартості.

Питання для самоперевірки знань:

1. Обґрунтувати порядок класифікації необоротних активів. Сформулювати сутність категорії «основні засоби».
2. Розкрити порядок групування основних засобів. Дати характеристику кожній з класифікаційній груп основних засобів.
3. Методи оцінки основних засобів: пояснити особливості застосування в залежності від типу операцій з основними засобами.
4. Охарактеризувати порядок будови рахунку 10 «Основні засоби». Навести приклади типових бухгалтерських проведення з обліку основних засобів.
5. Перелічити типові форми документів, що використовуються для документального оформлення операцій з основними засобами
6. Амортизація і знос основних засобів: пояснити відмінність між двома термінами. Розкрити сутність методів нарахування амортизації основних засобів.

Рекомендовані літературні джерела:

основні: 1-3; 12-13; 16; 23-28; 40-41; 50; 53; 55; додаткові: 1-4; 10; 12.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

до Темы №3 «Облік грошових коштів, кредитних та розрахункових операцій»

Мета заняття – ознайомлення із порядком обліку та документального оформлення руху грошових коштів. Вивчення змісту розрахункових операцій, та механізму обліку дебіторської заборгованості підприємства.

Порядок виконання:

- вивчити визначення термінів «касові операції», «ліміт залишку готівки в касі»;
- проаналізувати основні вимоги до організації розрахунків готівкою;
- з'ясувати принципові аспекти документального оформлення касових операцій;
- визначити характерні риси порядку обліку грошових коштів підприємства;
- дослідити організаційні засади обліку операцій на поточному рахунку підприємства та інших банківських рахунках;
- розглянути види розрахункових документів, якими супроводжуються банківські операції;
- проаналізувати приклади бухгалтерських проведення за рахунком 31 «Рахунки в банках»;
- сфокусувати увагу на визначенні, класифікації та особливостях обліку дебіторської заборгованості;
- з'ясувати, яким чином використовується метод створення резерву сумнівних боргів для обліку безнадійної заборгованості, пов'язаної з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг).

Завдання 1.

Підприємством було реалізовано товарів на 6 000 грн. на умовах комерційного (товарного) кредиту. Від покупця було отримано вексель номінальною вартістю 6 000 грн. за ставкою 20% (16,67% + 3,33% ПДВ) на рік (із щомісячним нарахуванням) і строком на 90 днів.

Розрахувати суму відсотка за таким векселем, а також відобразити послідовність відображення векселя до моменту погашення в бухгалтерському обліку підприємства.

Завдання 2.

Підприємство «Нетів» орендує приміщення для офісу. Згідно з договором орендна плата за місяць становить 1 200 грн. (у тому числі ПДВ – 200 грн.). 01.06.2010р. авансом була сплачена орендна плата за 3 місяці.

Проаналізувати, яким чином підприємство «Нетів» буде відображати у бухгалтерському обліку такий особливий вид дебіторської заборгованості як витрати майбутніх періодів.

Завдання 3.

На кінець 2009р. підприємством «Темп» були розраховані коефіцієнти сумнівності по групах непогашення і було створено резерв у розмірі 5 000 тис. грн.

Протягом року було списано безнадійних боргів на суму 4 500 тис. грн.

Станом на 31.12.2010р. підприємством «Темп» має поточну дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги у сумі 41 100 тис. грн.

Необхідно розрахувати суму резерву сумнівних боргів на 31.12.2010р. на основі класифікації дебіторської заборгованості, а також відобразити у бухгалтерському обліку формування резерву сумнівних боргів.

Завдання 4

Дати відповідь на наступні тест-завдання

Тест-завдання 4.1.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«_____ – це приміщення або місце здійснення розрахунків готівкою, а також приймання, видачі, зберігання наявних коштів, інших цінностей і касових документів».

Тест-завдання 4.2.

Знайдіть декілька правильних відповідей із запропонованого переліку.

Характеристика рахунку 30 «Каса»:

- а) облік операцій у валюті в перерахуванні на національну валюту ведеться по кожному вид валюти окремо;
- б) має субрахунки: 301 «Каса в національній валюті та 302 «Каса в іноземній валюті»;
- в) має субрахунки: 501 «Каса в національній валюті та 502 «Каса в іноземній валюті»;
- г) надходження коштів у касу підприємства відображається за дебетом даного рахунку, а видача грошової готівки з каси підприємства відображається за кредитом даного рахунку;
- д) використовується для узагальнення інформації про наявність і рух коштів у касі;
- є) надходження коштів у касу підприємства відображається за кредитом даного рахунку, а видача грошової готівки з каси підприємства відображається за дебетом даного рахунку.

Тест-завдання 4.3.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«_____ заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату».

Тест-завдання 4.4.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«_____ дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості фізичних і юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена після 12 місяців з дати балансу».

Тест-завдання 4.5.

Зробіть правильний вибір із запропонованих альтернатив.

Сумнівна дебіторська заборгованість – це:

- а) сума дебіторської заборгованості фізичних і юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена після 12 місяців з дати балансу;
- б) різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах;
- в) дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги щодо якої існує непевність її погашення боржником;
- г) сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу, або буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу.

Тест-завдання 4.6.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«Дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якої пройшов строк позовної давнини, називається _____ дебіторською заборгованістю».

Питання для самоперевірки знань:

1. В чому полягає порядок обліку касових операцій.
2. Охарактеризувати особливості будови рахунку 30 «Каса», як основного джерела узагальнення інформації про наявність і рух коштів у касі підприємства.
3. Сформулювати основні етапи документального оформлення касових операцій.
4. Розкрити питання обліку інших коштів, та порядку обліку грошових документів й коштів в дорозі на рахунку 33 «Інші кошти».
5. Визначити організацію обліку коштів на рахунках у банках. В чому полягають організаційні засади відкриття банками рахунків підприємств.
7. Розкрити методичні засади обліку дебіторської заборгованості. Яким чином визначається чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості. Сформулювати поняття резерву сумнівних боргів.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: 3; 8; 10; 13-14; 19; 21; 26-29; 31-34. Додаткові: 1; 4; 6; 8-9; 13-16; 17; 19; 22; 24..

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

до Теми №4 «Облік витрат на оплату праці і розрахунків з працюючими»

Мета заняття – аналіз змісту терміну «заробітна плата», її видів та форм. Вивчення організаційних аспектів синтетичного обліку праці та порядок обліку витрат на оплату праці.

Порядок виконання:

- дослідити зміст поняття «заробітна плата»;
- вивчити види заробітної плати;
- проаналізувати перелік нарахувань та утримань із заробітної плати. З'ясувати відмінність між ними;
- дослідити характерні риси обов'язкових та здійснюваних з ініціативи підприємства утримань із заробітної плати;
- вивчити механізм обліку операцій із заробітною платою;
- дослідити перелік первинних документів та регістрів бухгалтерського обліку з обліку операцій із заробітною платою.

Завдання 1

Дати відповідь на наступні тест-завдання

Тест-завдання 1.1.

Знайдіть відповідність компонентів групи «А» компонентам групи «Б»:

Група «А»:

а) винагорода, обчислена у не грошовому вираженні, яку не за трудовим договором власник виплачує працівникові за виконану ним роботу;

Група «Б»:

1) Представляє собою заробітну плату;

б) винагорода, обчислена, як правило, у грошовому вираженні, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу.

2) Не є заробітною платою.

Спосіб відображення відповіді може мати наступний вигляд: 1) – а), в); 2) – б) і т.д.

Тест-завдання 1.2.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«Фонд оплати праці складається з фонду _____ заробітної плати, фонду _____ заробітної плати та інших заохочувальних і компенсаційних виплат».

Тест-завдання 1.3.

Знайдіть декілька правильних відповідей із запропонованого переліку.

Основна заробітна плата – це:

- а) винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці;
- б) винагорода за виконану роботу, яка встановлюється самостійно кожним підприємством у вигляді натуральних виплат;
- в) заохочувальні і компенсаційні виплати персоналу підприємства;
- г) інші виплати при звільненні, по закінченню трудової діяльності працівникам;
- д) винагорода, яка встановлюється у вигляді тарифних ставок і окладів.

Тест-завдання 1.4.

Знайдіть декілька правильних відповідей із запропонованого переліку.

Додаткова заробітна плата – представляє собою:

- а) винагороду за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норм часу, посадових обов'язків тощо);
- б) винагороду за працю понад установлені норми, за трудові успіхи, а також за особливі умови праці;
- в) винагороду, що встановлюється у вигляді тарифних ставок і окладів;
- г) включає в себе доплати, надбавки, гарантійні й компенсаційні виплати; премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій;
- д) винагороду, що включає в себе інші виплати при звільненні, по закінченню трудової діяльності працівникам.

Тест-завдання 1.5.

Знайдіть декілька правильних відповідей із запропонованого переліку.

Сутність інших заохочувальних й компенсаційних виплат:

- а) це винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи, а також за особливі умови праці;
- б) це винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці;
- в) представляють собою виплати у формі винагород за підсумками роботи за рік, премії по спеціальних системах і положенням, компенсаційні й інші грошові й матеріальні виплати;
- г) встановлюються підприємством самостійно, виходячи з виробничих задач та фінансових можливостей;
- д) встановлюються у вигляді тарифних ставок і окладів.

Тест-завдання 1.6.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«_____ плата являє собою законодавчо встановлений розмір заробітної плати, нижче якого не може вироблятися оплата за виконану працівником місячну, погодинну норму праці (обсяг робіт)».

Тест-завдання 1.7.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«Суми, які підприємство розраховує виходячи із суми витрат на оплату праці й самостійно перераховує в соціальні фонди носять назву _____ на заробітну плату. Відрахування, які утримуються підприємствами із заробітної плати кожного працівника й перераховуються в бюджет і соціальні фонди, називаються _____ із заробітної плати».

Питання для самоперевірки знань:

1. Дати визначення термінам «заробітна плата», «мінімальна заробітна плата», «система оплати праці» та «тарифна система оплати праці».
2. Перелічити види нарахувань та утримань із заробітної плати.
3. Навести рахунки бухгалтерського обліку, що призначені для відображення нарахувань та утримань із заробітної плати.
4. Перелічити первинні документи та реєстри бухгалтерського обліку з обліку операцій із заробітною платою.
5. Окреслити особливості синтетичного обліку праці та його оплати на підприємствах.

Рекомендовані літературні джерела:

основні: 1-4; 9-13; 22; 29; 40-41; 46; 48; 50; 53; 55; додаткові: 1-3; 10; 12; 15-19.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5

до Теми №5 «Облік виробничої діяльності закладів ресторанного господарства»

Мета заняття – аналіз змісту терміну «ресторанне господарство», його форм. Вивчення організаційних аспектів синтетичного обліку виробничої діяльності закладів ресторанного господарства.

Порядок виконання:

- дослідити зміст поняття «ресторанне господарство»;
- вивчити визначення терміну «заклад ресторанного господарства»;
- проаналізувати перелік видів підприємств різних організаційно-правових форм, що входять до поняття «ресторанне господарство»;
- дослідити типи та класи закладів ресторанного господарства;
- проаналізувати види закладів, що безпосередньо впливають на бухгалтерське відображення операцій з реалізації ресторанних послуг;
- вивчити механізм методів обліку операцій закладів ресторанного господарства.

Завдання 1

Дати відповідь на наступні тест-завдання

Тест-завдання 1.1.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«_____» – це вид економічної діяльності суб'єктів господарської діяльності з надання послуг із задоволення потреб споживачів у харчуванні з організацією дозвілля чи без нього».

Тест-завдання 1.2.

Чи правильне наведене твердження:

«До поняття «ресторанне господарство» входять не лише заклади громадського харчування основною метою яких є отримання прибутку (підприємства ресторанного бізнесу), але й заклади некомерційного типу, метою яких є задоволення соціальних потреб. До таких закладів харчування некомерційного типу належать їдальні на великих підприємствах чи установах, діяльність яких призначена лише для надання послуг з харчування за прийнятну для працівників ціну»:

- а) правильно б) неправильно.

Тест-завдання 1.3.

Знайдіть декілька правильних відповідей із запропонованого переліку.

Основними аспектами обліку закладів ресторанного господарства виступають:

- а) на цих підприємствах здійснюється і виробництво, і торгівля одночасно;
- б) жорстка регламентація облікових процедур з боку НБУ;
- в) витрати, як і в торгівлі, обліковуються на рахунках 92, 93;
- г) ведення обліку тільки для внутрішніх користувачів;
- д) на рахунок 23 списується тільки вартість використаних продуктів, сировини; можна замість рахунку 23 використовувати окремий субрахунок рахунку 28.

Тест-завдання 1.4.

Чи правильне наведене твердження:

«Продукція власного виробництва закладів ресторанного господарства не списується на склад, а відразу передається до торгового залу, кіоска тощо; тому в обліку немає моменту завершення виробництва, випуску готової продукції»:

- а) так б) ні

Тест-завдання 1.5.

Знайдіть декілька правильних відповідей із запропонованого переліку.

Існують два підходи до обліку в закладах ресторанного господарства:

- а) позамовний;
- б) торговельний;
- в) позаказний;
- г) виробничий;
- д) прискорений.

Питання для самоперевірки знань:

1. Навести визначення сутності категорій «ресторанне господарство», «заклад ресторанного господарства».
2. Перелічити типи закладів ресторанного господарства.
3. Обґрунтувати вплив різних видів закладів ресторанного господарства на порядок бухгалтерського обліку їх операцій.
4. Розкрити принципові відмінності методів обліку операцій закладів ресторанного господарства.

Рекомендовані літературні джерела:

основні: 1; 3; 17; 20-21; 25; 30; 32; 37-39; 42-43; 45; 47-48; 50; 52; додаткові: 2; 4; 10.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6

до Теми №6 «Види доходів і витрат, визначення фінансового результату»

Мета заняття – вивчення сутності, умов визнання доходів підприємства, а також його класифікаційних груп. Дослідження порядку обліку доходів. Висвітлення організаційних аспектів та принципів визнання, класифікації та обліку витрат діяльності. Визначення послідовності формування фінансового результату та його обліку.

Порядок виконання:

- розкрити сутність терміну «доходи»;
 - перелічити класифікаційні групи доходів згідно П(С)БО №15 та умови їх визнання;
 - сфокусувати увагу на принципах визнання доходів підприємства;
 - вивчити перелік операцій, що не визнаються доходами підприємства;
 - визначити класифікацію рахунків доходів у Плані рахунків;
 - з'ясувати принципові відмінності обліку та визнання доходів від надання послуг;
 - з'ясувати необхідність застосування групування витрат за статтями калькуляції;
 - розкрити механізм розподілу змінних та постійних загальновиробничих витрат;
 - розкрити основні засади здійснення обліку фінансових результатів.
- Дослідити порядок будови рахунку 79 «Фінансові результати».

Завдання 1.

Аудиторська фірма «Контент» уклала угоду на абонентське консультативне обслуговування терміном на три місяці. Вартість послуги – 12,0 грн. (у тому числі ПДВ – 2,00 грн.) за одну хвилину консультації.

Протягом року передбачене надання 10 годин консультацій (тобто 600 хвилин). Загальна вартість послуги склала 7 200 грн. (12,0 x 600), у тому числі ПДВ – 1 200 грн.

Собівартість послуг склала: у першому місяці – 2 000 грн.; у другому місяці – 900 грн.; у третьому місяці – 700 грн.

Абонентом було використано: у першому місяці – 300 хвилин (5 годин) консультацій; у другому місяці – 180 хвилин (3 години) консультацій; у третьому місяці – 120 хвилин (2 години) консультацій.

Проаналізуйте та поясніть порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг шляхом визначення питомої ваги обсягу наданих послуг в загальному обсязі запланованих послуг. Наведіть порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 2.

Підприємство «Енміз» уклало угоду с підприємством «Пітек» на надання послуг з капітального ремонту промислового устаткування, вартість якого складає 600 000 грн., у тому числі ПДВ – 100 000 грн. Очікувана сума витрат дорівнює 300 000 грн. Термін виконання угоди – 3 місяці.

За умовами угоди оплата за капітальний ремонт промислового устаткування здійснюється наступним чином:

- у перших числах першого місяця – 120 000 грн.;
- у перших числах другого місяця – 240 000 грн.;
- по закінченні капітального ремонту – 240 000 грн.

Після закінчення першого місяця сума фактичних витрат склала 75 000 грн.. у другому місяці – 120 000 грн., у третьому – 105 000 грн.

Проаналізуйте та поясніть порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг шляхом визначення питомої ваги витрат, здійснених підприємством у загальній очікуваній сумі таких витрат. Наведіть порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 3.

Маємо наступну інформацію про обсяги та характер надання послуг підприємством.

Підприємство «П'ятниця» уклало договір з підприємством «Вересень» про проведення навчання робітників даного підприємства бухгалтерському обліку згідно національним П(С)БО.

Вартість навчання склала 36 000 грн. (у тому числі ПДВ – 6 000 грн.), термін навчання складає 3 місяці. Підприємством «Вересень» здійснено попередню оплату послуг із навчання.

Необхідно розглянути порядок визначення доходу, пов'язаного із наданням послуг, шляхом його рівномірного нарахування за визначений період.

Завдання 4.

Розподілити наведені нижче витрати багатопродуктового підприємства за звітний період за зазначеними класифікаційними групами. Розподіляючи витрати, зважати на те, що до виробничих належать витрати в межах виробничих підрозділів (цехів). Решта витрат вважаються невиробничими (адміністративними і на збут продукції).

Група «А»:

- а) основні матеріали;
- б) допоміжні матеріали (для виготовлення продукції: фарби, лаки, кріпильні вироби);
- в) допоміжні матеріали (для обслуговування устаткування (мастило, охолоджувальні речовини);
- г) технологічний інструмент;
- д) електроенергія технологічного призначення ;
- є) електроенергія на освітлення;
- ж) зарплата виробничих робітників на відрядних роботах;
- з) зарплата виробничих робітників на почасовій оплаті;
- і) зарплата управлінського та обслуговуючого персоналу цехів;

Група «Б»:

- 1) Відносяться до виробничих витрат;
- 2) Відносяться до невиробничих витрат;
- 3) Відносяться до прямих витрат;
- 4) Відносяться до непрямих витрат;
- 5) Відносяться до

ї) зарплата спеціалістів заводууправління;	змінних витрат;
к) амортизація устаткування і будівель цехів;	б) Відносяться до
л) амортизація загальнозаводських приміщень;	постійних витрат.
м) реклама;	
н) комісійні виплати, пов'язані з реалізацією продукції, % від обсягу продажу.	

Спосіб відображення відповіді може мати наступний вигляд: 1) – а), в); 2) – б) і т.д.

Завдання 5

Дати відповідь на наступні тест-завдання

Тест-завдання 5.1.

На наведене запитання обрати декілька правильних відповідей.

А	Б	В	Г	Д
якщо	якщо	якщо	якщо	якщо усе
правильне	правильне	правильне	правильне	правильне
тільки 1, 2, 6	тільки 1, 2, 4	тільки 3, 5, 6	тільки 2, 4, 6	

Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт) визнається в разі, якщо:

1. Визнається у тому звітному періоді, до якого він належить, виходячи зі строку користування відповідними активами.
2. Можливо достовірно оцінити витрати, здійснені для надання послуг та необхідні для їх звершення.
3. Покупцеві передано ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товари, роботи).
4. Не визнається доходом доти, доки не існує підтвердження того, що він буде отриманий.
5. Підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами).
6. Є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

Тест-завдання 5.2.

Дати відповідь на наступне тест-завдання.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«Доходи за операціями _____ не визнаються доходом доти, доки не існує підтвердження того, що воно буде отримане».

Тест-завдання 5.3.

Установити принципову послідовність формування чистого прибутку підприємства, використовуючи вказані нижче етапи.

Весь цикл бухгалтерського обліку від здійснення операції до складання Звіту про фінансові результати може бути поділений на такі етапи:

- 1) Визначення прибутку (збитку) від звичайної діяльності
- 2) Визначення доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
- 3) Визначення прибутку (збитку) від операційної діяльності
- 4) Визначення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

- 5) Визначення чистого прибутку (збитку)
- 6) Визначення прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування
- 7) Визначення валового прибутку (збитку)

Питання для самоперевірки знань:

1. Навести визначення категорії «доходи».
2. В чому полягає порядок бухгалтерського обліку доходів.
3. Пояснити, в чому полягає тотожність або відмінність категорій «витрати» та «затрати».
4. Перелічити існуючі вимоги до визнання витрат діяльності підприємства.
5. Назвати основні класифікаційні ознаки групування витрат.
6. Навести визначення терміну «елемент витрат».
7. Розкрити зміст прийнятої класифікації витрат за економічними елементами та рахунки бухгалтерського обліку для їх обліковування.
8. Пояснити необхідність застосування групування витрат за статтями калькуляції та порядок їх обліку.

Рекомендовані літературні джерела:

основні: 3; 12; 14; 20-21; 32; 38-39; 42; 47-48; 49-51; додаткові: 5-6; 11-12.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7

до Темі №7 «Облік собівартості реалізації, доходів і фінансових результатів операційної діяльності закладів ресторанного господарства»

Мета заняття – аналіз складу доходів від основної операційної діяльності закладів ресторанного господарства. Вивчення організаційних аспектів синтетичного обліку операційної діяльності закладів ресторанного господарства.

Порядок виконання:

- дослідити зміст 7 класу рахунків «Доходи і результати діяльності»;
- проаналізувати принципові характеристики рахунку 70 «Доходи від реалізації»;
- дослідити порядок будови рахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»;
- проаналізувати зміст понять «собівартість продукції, робіт, послуг», «собівартість реалізованої продукції (собівартість реалізації)»;
- вивчити порядок бухгалтерського обліку фінансового результату.

Завдання 1.

За даними Звіту про фінансові результати у 1 кварталі 2010р. сума адміністративних витрат підприємства «Міраж» становила 1 400 грн та включала наступні статі витрат:

- сума амортизації необоротних активів загальногосподарського користування – 200 грн.;
- витрати на службові відрядження загальногосподарського персоналу – 50 грн.;
- сплачена орендодавцю сума витрат за операційну оренду приміщення загальногосподарського користування за наступний квартал – 400 грн.;
- витрати за надані, але не оплачені підприємством послуги за аудиторську перевірку діяльності за минулий рік – 300 грн.;
- плата за користування короткостроковим кредитом банку – 100 грн.;
- сплачена передплата на періодичні бухгалтерські видання на наступний квартал – 200 грн.;
- витрати на зв'язок – 150 грн.

Необхідно обґрунтувати, вірно чи ні визначено суму адміністративних витрат підприємства відповідно до діючих Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Завдання 2.

Підприємством «Інтелеком» під час розрахунку виробничої собівартості продукції були включені наступні витрати:

- 1) вартість матеріалів, витрачених на виробництво продукції – 19 000 грн.;
- 2) вартість матеріалів, витрачених на пакування виробленої продукції – 800 грн.;
- 3) нарахована заробітна плата працівникам, які зайняті виробництвом продукції – 17 000 грн.;
- 4) нарахована заробітна плата торговим агентам – 2 000 грн.;
- 5) проведені відрахування до Пенсійного фонду та на соціальні заходи від заробітної плати працівників, перелічених в п.п. 3-4, – 7400 грн.;
- 6) амортизація основних засобів, які використовуються для виробництва продукції, – 3 000 грн.;
- 7) амортизація приміщення цеху – 1 500 грн.;
- 8) амортизація програмного бухгалтерського забезпечення – 200 грн.;
- 9) собівартість остаточно забракованої продукції – 100 грн.;
- 10) плата за оренду приміщення складу – 1 700 грн.;
- 11) витрати на опалення та освітлення приміщення складу – 600 грн.

Таким чином, виробнича собівартість продукції підприємства «Інтелеком» буде складати:

а) 48 260 грн;	в) 53 200 грн;
б) 50 260 грн;	г) 54 300 грн.

Завдання 3

Дати відповідь на наступні тест-завдання

Тест-завдання 3.1.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«_____ – це вартісна оцінка природних ресурсів, сировини, матеріалів, пального, енергії, основних виробничих фондів, трудових ресурсів, що використовуються в процесі виробництва продукції та її реалізації».

Тест-завдання 3.2.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«_____ являє собою визначення розміру витрат в грошовій формі на виробництво одиниці визначеного виду робіт (послуг) за окремими видами витрат».

Питання для самоперевірки та контролю засвоєння знань:

1. Визначити поняття «доходи операційної діяльності».
2. Перелічити рахунки для обліку доходів.
3. Які рахунки використовуються для обліку доходів від реалізації робіт та послуг?
4. Навести визначення категорій «собівартість продукції (робіт, послуг)» та «собівартість реалізації».

Рекомендовані літературні джерела:

основні: 2-4; 11-14; 20-21; 25; 30; 32; 34; 38-39; 41-43; 45; 48; 50; 54; додаткові: 2-5; 12.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8

до Теми №8 «Фінансова звітність закладів ресторанного господарства»

Мета заняття – розкриття призначення, порядку заповнення та ведення форм фінансової звітності підприємствами України.

Завдання:

- 1) Вивчити загальнотеоретичні аспекти фінансової звітності.
- 2) Сфокусувати увагу основах ведення форм фінансової звітності.
- 3) Дослідити механізм виправлення помилок і змін у фінансових звітах.

Порядок виконання:

- вивчити зміст категорій «бухгалтерська звітність», «фінансова звітність», «податкова звітність», «статистична звітність» та «спеціальна звітність»;
- визначити перелік класифікаційних ознак групування фінансової звітності підприємств;
- проаналізувати послідовність етапів процесу підготовки й складання фінансової звітності;
- проаналізувати звітні періоди складання фінансової звітності підприємства;
- з'ясувати строки надання фінансової звітності ;
- ознайомитися із переліком організаційно-правових форм і видів діяльності підприємств, які повинні оприлюднювати річну фінансову звітність;
- вивчити основні розділи та порядок їх заповнення форм №2-5 фінансової звітності підприємств України.

Завдання 1.

Відома наступні дані III Розділу «Розрахунок показників прибутковості акцій» форми №2 «Звіт про фінансові результати».

Чистий прибуток ВАТ «Дрофа» становив 100 000 грн. ВАТ має 50 000 простих акцій в обігу та 15 000 потенційних простих акцій. ПНА становить 2 грн. на просту акцію (100 000 грн. : 50 000 простих акцій). Припустимо, що ВАТ «Дрофа» приймає рішення, про конвертацію потенційних простих акцій в прості акції. Останнє обумовить, що сума чистого прибутку (з урахуванням відповідної зміни суми податку на прибуток) зросте на 15 000 грн.

Необхідно навести порядок розрахунку скоригованого ПНА.

Завдання 2

Дати відповідь на наступні тест-завдання

Тест-завдання 2.1.

Зробіть правильний вибір із запропонованих альтернатив.

Фінансова звітність – це:

- а) звітність, що містить сукупність показників і пояснень, які деталізують і обґрунтовують статті фінансових звітів;
- б) звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів;
- в) бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період;

г) звітність, що містить інформацію про надходження грошових коштів протягом звітного періоду та наявність економічних ресурсів, контрольованих підприємством на певну дату.

Тест-завдання 2.2.

Доповнити твердження, вписавши назву економічної категорії у відповідному відмінку:

«_____ представляє собою звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає його активи, зобов'язання і власний капітал на визначену дату звітного періоду».

Тест-завдання 2.3.

Виберіть одну найбільш правильну (найповнішу) відповідь.

Основою розподілу активів та зобов'язань у Балансі підприємства виступає:

- а) відношення до операційного циклу та зменшення в майбутньому економічних вигод, у зв'язку з їх погашенням;
- б) відношення до операційного циклу;
- в) відношення до операційного циклу і строк реалізації (споживання) – для активів;
- г) відношення до операційного циклу і строк реалізації (споживання) – для активів, а також строк погашення – для зобов'язань;
- д) відношення до операційного циклу та отримання в майбутньому економічних вигод, пов'язаних з їх використанням;
- є) відношення до операційного циклу та можливість визначення впливу на фінансову, господарську і комерційну політику підприємства.

Тест-завдання 2.4.

Знайдіть відповідність компонентів групи «А» компонентам групи «Б»:

Група «А»

- а) звіт, представлений сукупністю показників, що деталізують статті фінансових звітів, та інформацією, розкриття якої передбачено відповідними П(С) БО України;
- б) форма фінансової звітності підприємств України, що містить інформацію про зміни в складі власного капіталу протягом звітного періоду та дозволяє прогнозувати обсяги власного капіталу;
- в) звіт, що містить інформацію про доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за звітний період;
- г) звіт, що відображає надходження і витрати грошових коштів в результаті діяльності підприємства за звітний період;
- д) звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає активи, зобов'язання і власний капітал підприємства за звітний період;
- є) надає додаткову інформацію щодо змін, що сталися у балансі, а також відносно того, наскільки суттєвими є статті доходів і витрат, що були отримані та сплачені грошовими коштами.

Група «Б»

- 1) Представляє собою форму №3;
- 2) Не є формою №3.

Спосіб відображення відповіді може мати наступний вигляд: 1) – а), в); 2) – б) і т.д.

Тест-завдання 2.5.

Оберіть одну найбільш правильну (найповнішу) відповідь.

Видами діяльності, які у тій чи іншій мірі притаманні функціонуванню будь-якого підприємства, є наступні:

- а) звичайна та надзвичайна;
- б) звичайна та надзвичайна. У свою чергу, звичайна вміщує в себе операційну та фінансову й інвестиційну діяльність;
- в) звичайна та надзвичайна. У свою чергу, звичайна вміщує в себе операційну та фінансову й інвестиційну діяльність. Операційна розподілена на основну та іншу операційну;
- г) звичайна та надзвичайна. У свою чергу, звичайна вміщує в себе операційну та фінансову й інвестиційну діяльність. Операційна розподілена на основну та іншу операційну. Окрім того, фінансова й інвестиційна діяльність діляться на іншу звичайну та іншу операційну.

Тест-завдання 2.6.

Знайдіть відповідність компонентів групи «А» компонентам групи «Б»:

Група «А»

- а) діяльність, що призводить до зміни розміру та складу власного та позикового капіталу підприємства;
- б) подія або операція, яка відрізняється від звичайної діяльності підприємства, та не очікується, що вона повторюватиметься періодично або в кожному наступному звітному періоді;
- в) будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення;
- г) придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів;
- д) операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу;
- є) основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Група «Б»

- 1) Представляє собою основну діяльність;
- 2) Представляє собою фінансову діяльність;
- 3) Представляє собою інвестиційну діяльність;
- 4) Представляє собою операційну діяльність;
- 5) Представляє собою звичайну діяльність;
- 6) Представляє собою надзвичайну діяльність.

Спосіб відображення відповіді може мати наступний вигляд: 1) – а), в); 2) – б) і т.д.

Тест-завдання 2.7.

На наведене запитання обрати одну з перелічених нижче букв, у якій містяться правильні відповіді.

А	Б	В	Г	Д
якщо	якщо	якщо	якщо	якщо усе
правильне	правильне	правильне	правильне	правильне
тільки 3, 5, 7	тільки 1, 2, 4	тільки 3, 4, 6	тільки 2, 4, 7	

До елементів операційних витрат, згідно з вимогами П(С)БО №16, не відносяться:

1. Матеріальні витрати.
2. Амортизація.
3. Собівартість реалізованих товарів.
4. Відрахування на соціальні заходи.
5. Собівартість реалізованої іноземної валюти.
6. Витрати на оплату праці.
7. Собівартість реалізованих матеріальних цінностей.

Тест-завдання 2.8.

Знайдіть декілька правильних відповідей із запропонованого переліку.

Звіт про власний капітал – це:

- а) звіт, що містить інформацію про зміни в складі власного капіталу на конкретну дату звітного періоду;
- б) звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає активи, зобов'язання і власний капітал підприємства за звітний період;
- в) форма №4;
- г) звіт, що містить інформацію про доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за звітний період;
- д) звіт, що містить інформацію про зміни в складі власного капіталу протягом звітного періоду;
- є) звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає активи, зобов'язання і власний капітал підприємства на визначену дату звітного періоду.

Тест-завдання 2.9.

Знайдіть декілька правильних відповідей із запропонованого переліку.

Баланс складається:

- а) за період з 1.01. – по 31.03, з 1.01 – по 30.06;
- б) на 31.03 та на 30.06;
- в) за період з 1.01. – по 31.03;
- г) за період з 1.01. – по 31.12;
- д) за період з 1.01. – по 31.03, з 1.01 – по 30.06, з 1.01 – по 30.09, з 1.01 – по 31.12;
- є) на 30.09 та на 31.12 ;
- ж) за період з 1.01. – по 31.03, з 1.01 – по 30.06, з 1.01 – по 30.09.

Питання для самоперевірки знань:

1. Навести визначення основних видів звітності.
2. Розкрити зміст видів фінансової звітності згідно із класифікаційними ознаками їх групування.
3. Перелічити основні етапи процесу підготовки й складання фінансової звітності.
4. Пояснити існуючі звітні періоди складання та строки надання фінансової звітності підприємства.
5. Чим, на Вашу думку, зумовлено існування переліку організаційно-правових форм і видів діяльності підприємств, які повинні оприлюднювати річну фінансову звітність.
6. Охарактеризувати структуру та специфічні аспекти заповнення форми №2 «Звіт про фінансові результати».
7. Які підприємства повинні заповнювати III Розділ «Розрахунок показників прибутковості акцій» форми №2.

8. Навести пояснення необхідності застосування прямого та непрямого методів складання форми №3 «Звіт про рух грошових коштів».

9. Що виступає метою складання форми №4 «Звіт про власний капітал».

10. Дати характеристику основним аспектам ведення форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

11. Розкрити зміст процедур виправлення помилок та внесення змін у фінансовій звітності.

Рекомендовані літературні джерела:

основні: 1-3; 11-15; 20-21; 25; 28; 35; 39; 42-43; 47-49; 52-53; додаткові: 2-4; 11; 15-18.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Основні джерела:

1. Конституція України: офіц. текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004р.: станом на 1 січня 2006р.]. – К.: Мін.-во Юстиції України, 2006. – 124с.

2. Податковий Кодекс України: [закон України: офіц. текст: за станом на 2 грудня 2010р. із змінами, внесеними Законом України від 23 грудня 2010р.] // *Голос України*. – 2010. – №№229-230 (4979-4980). – С.4-62.

3. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: [закон України: офіц. текст: за станом на 16 липня 1999р. із змінами, внесеними Законом України від 9 лютого 2006р.] // *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. – 2006. – №46. – ст.391.

4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: [закон України: офіц. текст: за станом на 08 липня 2010р.] // *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. – 2011. – №2-3. – ст.11.

5. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: [закон України: офіц. текст: за станом на 6 липня 1995р із змінами, внесеними Законом України від 25 березня 2005р.] // *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. – 2005. – №17-19. – ст.267.

6. Про захист прав споживачів: [закон України: офіц. текст: за станом на 12 травня 1991р. із змінами, внесеними Законом України від 17 грудня 2009р.] // *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. – 2010. – №9. – ст.84.

7. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: [закон України: офіц. текст: за станом на 1 червня 2000р. із змінами, внесеними Законом України від 26 грудня 2002р.] // *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. – 2003. – №13. – ст.92.

8. Про внесення змін до Закону України «Про туризм»: [закон України: офіц. текст: за станом на 18 листопада 2003р. із змінами, внесеними Законом України від 26 березня 2004р.] // *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. – 2004. – №13. – ст.180.

9. Кодекс законів про працю України: [закон України: офіц. текст: за станом 12 жовтня 1971р. із змінами, внесеними Законом України від 3 лютого 2011р.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=322-08>

10. Про оплату праці: [закон України: офіц. текст: за станом на 24 березня 1995р. із змінами, внесеними Законом України від 23 вересня 2010р.] // *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. – 2011. – №6. – ст.44.

11. Порядок надання фінансової звітності: [постанова Кабінету міністрів України від 28 лютого 2000р. №419 із змінами, внесеними постановою Кабінету міністрів України від 29 вересня 2010р. №879]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=419-2000>.

12. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: [наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999р. №87 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 25 вересня 2009р. №1125]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/psbu1/>.

13. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №2 «Баланс»: [наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999р. №87 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 25 вересня 2009р. №1125]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0396-99>.

14. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №3 «Звіт про фінансові результати»: [наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999р. №87 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 24 вересня 2010р. №1085] // Офіційний вісник України. – 1999. – №25. – С.343.

15. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №4 «Звіт про рух грошових коштів»: [наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999р. №87 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 10 червня 2010р. №382]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0398-99&c=1#Public>.

16. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №7 «Основні засоби»: [наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000р. №92 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 25 вересня 2009р. №1125]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0399-99&c=1#Public>.

17. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №9 «Запаси»: [наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999р. №246 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 25 листопада 2002р. №989]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO9.aspx>.

18. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №10 «Дебіторська заборгованість»: [наказ Міністерства фінансів України від 8 жовтня 1999р. №237 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 19 грудня 2006р. №1213]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0725-99>.

19. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №11 «Зобов'язання»: [наказ Міністерства фінансів України від 31 січня 2000р. №20 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 25 вересня 2009р. №1125]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0399-99&c=1#Public>.

20. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №15 «Дохід»: [наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999р. №290 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 25 вересня 2009р. №1125]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0860-99>.

21. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №16 «Витрати»: [наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999р. №318 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 25 вересня 2009р. №1125]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0027-00>.

22. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №26 «Виплати працівникам»: [наказ Міністерства фінансів України від 28 жовтня 2003р. №601] // Офіційний вісник України. – 2003. – №46. – С.148. – Ст.2408.

23. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»: [наказ Міністерства фінансів України від 7 листопада 2003р. №617 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 5 березня 2008р. №353]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1054-03&c=1#Files>.

24. Положення бухгалтерського обліку №32 «Інвестиційна нерухомість»: [наказ Міністерства фінансів України від 2 липня 2007р. №779] // Офіційний вісник. – 2007. – №52. – С.247. – Ст.2151.

25. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій: [наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999р. №291 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 25 вересня 2009р. №1125]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99&c=1#Public>.

26. Інструкція про інвентаризацію основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків: [наказ Міністерства фінансів України від 11 серпня 1994р. №69 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 5 серпня 2010р. №832]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0202-94>.

27. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: [наказ Міністерства фінансів України від 30 вересня 2003р. №561 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 2008р. №498]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish>.

28. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку та визнання такими, що втратили чинність, наказів Міністерства: [наказ Міністерства фінансів України від 24 вересня 2010р. №1085] // Офіційний вісник України. – 2010. – №82. – С.117. – Ст.2903.

29. Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування регістрів бухгалтерського обліку: [наказ Міністерства фінансів України від 29 грудня 2000р. №356] // Бухгалтерський облік і аудит. – 2001. – №1. – С.54.

30. Методичні рекомендації щодо впровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у сфері громадського харчування і побутових послуг, гармонізованих з міжнародними стандартами: [наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 17 червня 2003р. №157]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1022.138.0>.

31. Правила роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства: [наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 24 липня 2002 р. №219]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0680-02>.

32. Про внесення змін до Методичних рекомендацій з формування складу витрат та порядок їх планування у торговельній діяльності: [наказ Міністерства економіки України від 2 березня 2010р. №226]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=145488&cat_id=32854.

33. Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: [постанова Національного банку України від 21 січня 2004р. №22 із змінами, внесеними постановою Національного банку України від 15 травня 2009р. №296]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0377-04&c=1#Public>.

34. Інструкція про порядок призначення роздрібних цін на товари народного споживання в підприємствах роздрібно́ї торгівлі та громадського харчування: [наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 4 січня 1997р. №2 із змінами, внесеними Наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 25 січня 2008р. №21]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pro-u4ot.info/index.php?section=browse&CatID=28&ArtID=612>.

35. Про затвердження інструкцій щодо заповнення форм державних статистичних спостережень зі статистики роздрібно́ї торгівлі та ресторанного господарства: [наказ Державного комітету статистики України від 26 липня 2005р. №209, із змінами, внесеними наказом Державного комітету статистики від 3 жовтня 2008р. №364]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0939-05>.

36. Правила обов'язкової сертифікації послуг з тимчасового розміщення (проживання): [наказ Держстандарту України від 27 січня 1999р. №37, із змінами, внесеними наказом Держспоживстандарту України від 17 червня 2010р. №238]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0236-99&c=1#Public>.

37. Санітарні правила для підприємств громадського харчування, включаючи кондитерські цехи й підприємства, що виробляють м'яке морозиво: [наказ Міністерства охорони здоров'я СРСР та Міністерства торгівлі СРСР від 19 березня 1991р. №5777-91 із змінами, внесеними постановою Головного державного санітарного лікаря від 23 січня

2006р. №2]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1076.596.2&nobreak=1>.

38. Архіпов В. В. Організація ресторанного господарства / В.В. Архіпов. [2-ге вид. навч. посіб]. – К.: Центр учбової літератури; 2010. – 280с.

39. Балченко З.А. Бухгалтерський облік в туризмі і готелях України: [навчальний посібник Київського університету туризму, економіки і права (КУТЕП)] / З.А. Балченко. – К.: КУТЕП, 2006. – 232с.

40. Грабова Н.М. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках: навч. посібник / Н.М. Грабова, Ю.Г. Кривоносов. – К.: «АСК», 2006. – 416с.

41. Грачёва Р.Е. Энциклопедия бухгалтерского учёта / Р.Е. Грачёва. – К.: Галицкие Контракты, 2004. – 832с.

42. Десяткіна І.В. Підходи до організації обліку виготовлення продукції в закладах ресторанного господарства / І.В. Десяткіна О.М. Глушук // Міжнародний збірник наукових праць. – 2011. – Випуск 3(21). – С.102-112.

43. Дзюба Н. Особливості обліку в закладах ресторанного господарства / Наталія Дзюба // Податки та бухгалтерський облік. – 2007. – №71. – С.10-18.

44. Зигель Л. Ресторанный сервис. Основы международной практики обслуживания для профессионалов и начинающих / Л. Зигель, С. Зигель. – М.: Центр полиграфии, 2003. – 378 с.

45. Король С.Я. Облік в управлінні основною діяльністю готелю: автореф. дис.. канд. екон. наук: 08.06.04 – Бухгалтерський облік, аналіз і аудит/ Король Світлана Яківна; Київ. нац. торг.-екон. ун.-т. – Київ, 2003. – 23с.

46. Король С. Я. Бухгалтерський облік у готельному господарстві / С.Я. Король. – К., 2005. – 353с.

47. Куцик П.О. Бухгалтерський облік у торгівлі та ресторанному господарстві: навч. посібник / П.О. Куцик, Л.І. Коваль, Ф.Ф. Макарук. – Львів: «Магнолія 2006», 2010. – 504с.

48. Облік на підприємствах торгівлі та ресторанного господарства: Навч. посіб. / Л.В. Нападовська, А.В. Алексєєва, О.А. Бакурова. О.Г. Веренич. Ш. Морозова, А.П. Шаповалова, В.М. Горностаєва; та заг. ред. Л.В. Нападовської. – К.: Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2006. – 378 с.

Том 1. – 2006. – 378 с. Том 2. – 2006. – 378 с.

49. Озеран В. Бухгалтерський облік у споживчій кооперації: навч. посібник / В. Озеран, П. Куцик, П. Волошин. – Львів: Видав.-во Львівської комерційної академії, 2008. – 660с.

50. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку: коментарі / Ред. Я. Кавторєва. – Х.: Фактор, 2008. – 1328с.

51. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: [навчальний посібник] / П.Р. Пуцентейло. – К.: ЦУЛ, – 2007. – 300 с.

52. Свідерський Є. І. Бухгалтерський облік у галузях економіки: [навч. посібник] / Є. І. Свідерський – К.: КНЕУ, 2004. – 233с.

53. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: [навч. посібник] / В.В. Сопко. – К.: КНЕУ, 2006. – 526с.

54. Ткаченко Т.І. Економіка готельного господарства і туризму / Т.І. Ткаченко, С.П. Гаврилюк: [навч. посіб.]. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 179 с.

55. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: [підручник] / В.Г. Швець. – К.: Знання, 2004.– 447с.

Додаткові літературні джерела:

1. Бабіч В. В. Фінансовий облік (облік активів): навч. посібник / В. В. Бабіч, С. В.Сагова. – К.: КНЕУ, 2006. – 282с.

2. Балченко З.А. Бухгалтерський, фінансовий облік на підприємствах сфери послуг (торговельні підприємства, що входять в туристичні та готельні комплекси) [практикум] / З.А. Балченко, І.В. Балченко, С.О. Балченко. – К., 2002. – 156с.

3. Білоус В.Т. Бухгалтерський облік в Україні (за національними положеннями): [навч.-практ. посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації, студ., аспірантів. Державна податкова адміністрація України; Академія держ. податкової служби України] / В.Т. Білоус,

В.Д. Єгарміна, Є.П. Єрмолаєва, М.М. Каленський, Є.В. Калюга; за заг. ред. П.В. Мельник. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2002. – 392с.

4. Бухгалтерський облік: [навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.] / Л. Г. Ловінська, Л. В. Жилкіна, О. М. Голенко та ін. – К.: КНЕУ, 2002. – 370с.

5. Десяткіна І.В. Бухгалтерський облік та контроль витрат виробництва та обігу на підприємствах ресторанного господарства: автореф. дис.. канд.. екон. наук: 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) / Десяткіна Ірина Володимирівна; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир, 2012. – 24с.

6. Король С.Я. Структура витрат основної діяльності готелю (бухгалтерський та податковий підходи) / С.Я. Король // Вісник податкової служби України. – 2001. – №45. – С.47-53.

7. Король С. Класифікація витрат у системі управління основною діяльністю готелю / С. Король // Вісник Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. – 2002. – №2. – С.82-91.

8. Король С.Я. Облік витрат на підприємствах, що надають готельні послуги / С.Я. Король [в 3 ч.] // Дебет-Кредит. – 2002. – №34. – С.35-39; №35. – С.33-38; №37. – С.37-40.

9. Король С.Я. Особливості організації та ведення бухгалтерського обліку підприємств готельної індустрії / С.Я. Король // Вісник податкової служби України. – 2002. – №37. – С.36-48.

10. Онищенко Т. Альбом бухгалтерських проводок: [8-ме вид., перероб. і доп.] / Т. Онищенко, В. Мякота. – Х.: Фактор, 2008. – 304с.

11. П'ятницька Г.Т. Менеджмент громадського харчування / Г.Т. П'ятницька, Н.О. П'ятницька: [підручник]. – К., 2001. – 654с.

12. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посіб. / О.І. Васюта-Беркут, Г.Ф. Шепітько, Н.О. Ромашевська; за заг. ред. В.Б. Захожая. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2003. – 176с.

Інтернет-ресурси

13. Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

14. Сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.

15. Сайт журналу «Баланс» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.balance.dp.ua>.

16. Сайт журналу «Бухгалтер» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhgalter.kharkov.com>.

17. Сайт газети «Все про бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.voby.com.ua>.

18. Сайт журналу «Дебет-Кредит» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dtk.com.ua>.

19. Сайт журналу «Податки і бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.factor.kharkov.com>.

Додаток 1

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сфера застосування	Характер – активний (А) або пасивний (П)
Код	Назва	Код	Назва		
1	2	3	4	5	6
Клас 1. Необоротні активи					
10	Основні засоби	101	Земельні ділянки	усі види діяльності	А
		102	Капітальні витрати на поліпшення земель		
		103	Будинки та споруди		
		104	Машини та обладнання		
		105	Транспортні засоби		
		106	Інструменти, прилади та інвентар		
		107	Робоча і продуктивна худоба		
		108	Багаторічні насадження		
		109	Інші основні засоби		
11	Інші необоротні матеріальні активи	111	Бібліотечні фонди	усі види діяльності	А
		112	Малоцінні необоротні матеріальні активи		
		113	Тимчасові (нетитульні) споруди		
		114	Природні ресурси		
		115	Інвентарна тара		
		116	Предмети прокату		
		117	Інші необоротні матеріальні активи		
12	Нематеріальні активи	121	Права користування природними ресурсами	усі види діяльності	А
		122	Права користування майном		
		123	Права на знаки для товарів і послуг		
		124	Права на об'єкти промислової вартості		
		125	Авторські та суміжні з ними права		
		126	Виключено		
		127	Інші нематеріальні активи		
13	Знос (амортизація) необоротних активів	131	Знос основних засобів	усі види діяльності	П
		132	Знос інших необоротних матеріальних активів		
		133	Накопичена амортизація нематеріальних активів		
14	Довготермінові фінансові інвестиції	141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі	усі види діяльності	А
		142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам		
		143	Інвестиції непов'язаним сторонам		
15	Капітальні інвестиції	151	Капітальне будівництво	усі види діяльності	А
		152	Придбання (виготовлення) основних засобів		
		153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів		
		154	Придбання (створення) нематеріальних активів		
		155	Формування основного стада		

Продовження додатку 1

16	Довготерміно ва дебіторська заборгованість	161	Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду	усі види діяльності	А
		162	Довгострокові векселі одержав		
		163	Інша дебіторська заборгованість		
17	Відстрочені податкові активи		За видами відстрочених податкових активів	усі види діяльності	А
18	Інші необоротні активи		За видами активів	усі види діяльності	А
19	Гудвіл при придбанні		За видами об'єктів інвестування	усі види діяльності	П
		191	Гудвіл		
		192	Негативний гудвіл		
Клас 2. Запаси					
20	Виробничі запаси	201	Сировина й матеріали	усі види діяльності	А
		202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби		
		203	Паливо		
		204	Тара й тарні матеріали		
		205	Будівельні матеріали		
		206	Матеріали, передані в переробку		
		207	Запасні частини		
		208	Матеріали сільськогосподарського призначення		
		209	Інші матеріали		
21	Тварини на вирощуванні та відгодівлі	211	Молодняк тварин на вирощуванні	Сільське господарство, підприємства інших галузей з підсобним сільськогоспо дарським виробництвом	А
		212	Тварини на відгодівлі		
		213	Птиця		
		214	Звірі		
		215	Кролі		
		216	Сім'ї бджіл		
		217	Доросла худоба, що вибракувана з основного стада		
		218	Худоба, що прийнята від населення для реалізації		
22	Малоцінні та швидкозношу вані предмети		За видами предметів	усі види діяльності	А
23	Виробництво		За видами виробництв	усі види діяльності	А
24	Брак у вироб- ництві		За видами продукції	галузі матеріального виробництва	А
25	Напівфабрикати		За видами напівфабрикатів	промисловість	А
26	Готова продукція		За видами готової продукції	промислові сть, сільське господарст во тощо	А

Продовження додатку 1

27	Продукція сільськогосподарського виробництва		За видами продукції	сільське господарство, підприємства інших галузей з підсобним сільськогосподарським виробництвом	A
28	Товари	281	Товари на складі	усі види діяльності	A
		282	Товари в торгівлі		
		283	Товари на комісії		
		284	Тара під товарами		
		285	Торгова націнка		P
		286	необоротні активи утримувані для продажу		
29	...				
Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи					
30	Каса	301	Каса в національній валюті	усі види діяльності	A
		302	Каса в іноземній валюті		
31	Рахунки в банках	311	Поточні рахунки в національній валюті	усі види діяльності	A
		312	Поточні рахунки в іноземній валюті		
		313	Інші рахунки в банку в національній валюті		
		314	Інші рахунки в банку в іноземній валюті		
33	Інші кошти	331	Грошові документи в національній валюті	усі види діяльності	A
		332	Грошові документи в іноземній валюті		
		333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті		
		334	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті		
34	Короткотермінові векселі одержані	341	Короткотермінові векселі, одержані в національній валюті	усі види діяльності	A
		342	Короткотермінові векселі, одержані в іноземній валюті		
35	Поточні фінансові інвестиції	351	Еквіваленти грошових коштів	усі види діяльності	A
		352	Інші поточні фінансові інвестиції		
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	усі види діяльності	A
		362	Розрахунки з іноземними покупцями		
		363	Розрахунки з учасниками ПФГ		
37	Розрахунки з різними дебіторами	371	Розрахунки за виданими авансами	усі види діяльності	A
		372	Розрахунки з підзвітними особами		
		373	Розрахунки за нарахованими доходами		
		374	Розрахунки за претензіями		
		375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків		
		376	Розрахунки за позиками членами кредитних спілок		
		377	Розрахунки з іншими дебіторами		

Продовження додатку 1

38	Резерв сумнівних боргів		За дебіторами	усі види діяльності	П
39	Витрати майбутніх періодів		За видами витрат	усі види діяльності	А
Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань					
40	Статутний капітал		За видами капіталу	усі види діяльності	П
41	Пайовий капітал		За видами капіталу	кооперативні організації, кредитні спілки	П
42	Додатковий капітал	421	Емісійний дохід	усі види діяльності	П
		422	Інший вкладений капітал		
		423	Дооцінка активів		
		424	Безоплатно одержані необоротні активи		
		425	Інший додатковий капітал		
43	Резервний капітал		За видами капіталу	усі види діяльності	П
44	Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)	441	Прибуток нерозподілений	усі види діяльності	П
		442	Непокріті збитки		А
		443	Прибуток, використаний у звітному періоді		А
45	Вилучений капітал	451	Вилучені акції	усі види діяльності	А
		452	Вилучені вклади й паї		
		453	Інший вилучений капітал		
46	Неоплачений капітал		За видами капіталу	усі види діяльності	А
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	471	Забезпечення виплат відпусток	усі види діяльності	П
		472	Додаткове пенсійне забезпечення		
		473	Забезпечення гарантійних зобов'язань		
		474	Забезпечення інших витрат і платежів		
48	Цільове фінансування і цільові надходження		За об'єктами фінансування	усі види діяльності	П
49	Страхові резерви	491	Технічні резерви	страхова діяльність	П
		492	Резерви зі страхування		
		493	Частка перестраховиків у технічних резервах		
		494	Частка перестраховиків у резервах зі страхування життя		
		495	Результат зміни технічних резервів		
		496	Результат зміни резервів із страхування життя		

Клас 5. Довготермінові зобов'язання					
50	Довготермінові позики	501	Довготермінові кредити банків у національній валюті	усі види діяльності	П
		502	Довготермінові кредити банків в іноземній валюті		
		503	Відстрочені довготермінові кредити банків у національній валюті		
		504	Відстрочені довготермінові кредити банків в іноземній валюті		
		505	Інші довготермінові позики в національній валюті		
		506	Інші довготермінові позики в іноземній валюті		
51	Довготермінові векселі видані	511	Довготермінові векселі, видані в національній валюті	усі види діяльності	П
		512	Довготермінові векселі, видані в іноземній валюті		
52	Довготермінові зобов'язання за облігаціями	521	Зобов'язання за облігаціями	усі види діяльності	П
		522	Премія за випущеними облігаціями		
		523	Дисконт за випущеними облігаціями		
53	Довготермінові зобов'язання з оренди	531	Зобов'язання з фінансової оренди	усі види діяльності	П
		532	Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів		
54	Відстрочені податкові зобов'язання		За видами зобов'язань	усі види діяльності	П
55	Інші довготермінові зобов'язання		За видами зобов'язань	усі види діяльності	П
56					
57					
58					
59					
Клас 6. Поточні зобов'язання					
60	Короткотермінові позики	601	Короткотермінові кредити банків у національній валюті	усі види діяльності	П
		602	Короткотермінові кредити банків в іноземній валюті		
		603	Відстрочені короткотермінові кредити банків у національній валюті		
		604	Відстрочені короткотермінові кредити банків в іноземній валюті		
		605	Прострочені позики в національній валюті		
		606	Прострочені позики в іноземній валюті		
61	Поточна заборгованість за довготерміновими зобов'язаннями	611	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті	усі види діяльності	П
		612	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті		

Продовження додатку 1

62	Короткотермінові векселі видані	621	Короткотермінові векселі, видані в національній валюті	усі види діяльності	П
		622	Короткотермінові векселі, видані в іноземній валюті		
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	усі види діяльності	П
		632	Розрахунки з іноземними постачальниками		
		633	Розрахунки з учасниками ПФГ		
64	Розрахунки за податками й платежами	641	Розрахунки за податками	усі види діяльності	П
		642	Розрахунки за обов'язковими платежами		
		643	Податкові зобов'язання		
		644	Податковий кредит		
65	Розрахунки за страхування	651	За пенсійним забезпеченням	усі види діяльності	П
		652	За соціальним страхуванням		
		653	За страхуванням на випадок безробіття		
		654	За індивідуальним страхуванням		
		655	За страхуванням майна		
66	Розрахунки з оплати праці	661	Розрахунки за заробітною платою	усі види діяльності	П
		662	Розрахунки з депонентами		
67	Розрахунки з учасниками	671	Розрахунки за нарахованими дивідендами	усі види діяльності	П
		672	Розрахунки за іншими виплатами		
68	Розрахунки за іншими операціями	681	Розрахунки за авансами одержаними	усі види діяльності	П
		682	Внутрішні розрахунки		А-П
		683	Внутрішньогосподарські розрахунки		А-П
		684	Розрахунки за нарахованими відсотками		П
		685	Розрахунки з іншими кредиторами		П
69	Доходи майбутніх періодів		За видами доходів	усі види діяльності	П
Клас 7. Доходи і результати діяльності					
70	Доходи від реалізації	701	Дохід від реалізації готової продукції	усі види діяльності	ведуться за принципом пасивного рахунку, залишків не мають
		702	Дохід від реалізації товарів		
		703	Дохід від реалізації робіт і послуг		
		704	Вирахування з доходу		
		705	Перестрахування		
71	Інший операційний дохід	711	Дохід від реалізації іноземної валюти	усі види діяльності	ведуться за принципом пасивного рахунку, залишків не мають
		712	Дохід від реалізації інших оборотних активів		
		713	Дохід від операційної оренди активів		
		714	Дохід від операційної курсової різниці		
		715	Одержані штрафи, пені, неустойки		
		716	Відшкодування раніше списаних активів		
		717	Дохід від списання кредиторської заборгованості		
		718	Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів		
		719	Інші доходи від операційної діяльності		

Продовження додатку 1

72	Дохід від участі в капіталі	721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства	усі види діяльності	ведуться за принципом пасивного рахунку, залишків не мають
		722	Дохід від спільної діяльності		
		723	Дохід від інвестицій в дочірні підприємства		
73	Інші фінансові доходи	731	Дивіденди одержані	усі види діяльності	ведуться за принципом пасивного рахунку, залишків не мають
		732	Відсотки одержані		
		733	Інші доходи від фінансових операцій		
74	Інші доходи	741	Дохід від реалізації фінансових інвестицій	усі види діяльності	ведуться за принципом пасивного рахунку
		742	Дохід від реалізації необоротних активів		
		743	Дохід від реалізації майнових комплексів		
		744	Дохід від не операційної курсової різниці		
		745	Дохід від безоплатно одержаних активів		
		746	Інші доходи від звичайної діяльності		
75	Надзвичайні доходи	751	Відшкодування збитків від надзвичайних подій	усі види діяльності	ведуться за принципом пасивного рахунку
		752	Інші надзвичайні доходи		
76	Страхові платежі		За видами страхування	страхова діяльність	ведуться за принципом пасивного рахунку
77	...				
78	...				
79	Фінансові результати	791	Результат операційної діяльності	усі види діяльності	спів ставлючий
		792	Результат фінансових операцій		
		793	Результат іншої звичайної діяльності		
		794	Результат надзвичайних подій		
Клас 8. Витрати за елементами					
80	Матеріальні витрати	801	Витрати сировини й матеріалів	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
		802	Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів		
		803	Витрати палива й енергії		
		804	Витрати тари й тарних матеріалів		
		805	Витрати будівельних матеріалів		
		806	Витрати запасних частин		
		807	Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення		
		808	Витрати товарів		
		809	Інші матеріальні витрати		

Продовження додатку 1

81	Витрати на оплату праці	811	Виплати за окладами й тарифами	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
		812	Премії та заохочення		
		813	Компенсаційні витрати		
		814	Оплата відпусток		
		815	Оплата іншого невідпрацьованого часу		
		816	Інші витрати на оплату праці		
82	Відрахування на соціальні заходи	821	Відрахування на пенсійне забезпечення	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
		822	Відрахування на соціальне страхування		
		823	Страхування на випадок безробіття		
		824	Відрахування на індивідуальне страхування		
83	Амортизація	831	Амортизація основних засобів	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
		832	Амортизація інших необоротних матеріальних активів		
		833	Амортизація нематеріальних активів		
84	Інші операційні витрати		За видами витрат	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
85	Інші витрати		За видами витрат	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
86	...				
87	...				
88	...				
89	...				
Клас 9. Витрати діяльності					
90	Собівартість реалізації	901	Собівартість реалізованої продукції	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
		902	Собівартість реалізованих товарів		
		903	Собівартість реалізованих робіт і послуг		
		904	Страхові виплати		
91	Загальновиробничі витрати		За видами витрат	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
92	Адміністративні витрати		За видами витрат	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
93	Витрати на збут		За видами витрат	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку

Продовження додатку 1

94	Інші витрати операційної діяльності	941	Витрати на дослідження і розробки	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
		942	Собівартість реалізованої іноземної валюти		
		943	Собівартість реалізованих виробничих запасів		
		944	Сумнівні та безнадійні борги		
		945	Втрати від операційної курсової різниці		
		946	Втрати від знецінення запасів		
		947	Нестачі і втрати від псування цінностей		
		948	Визнані штрафи, пені, неустойки		
		949	Інші витрати операційної діяльності		
95	Фінансові витрати	951	Відсотки за кредит	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
		952	Інші фінансові витрати		
96	Втрати від участі в капіталі	961	Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
		962	Втрати від спільної діяльності		
		963	Втрати від інвестицій у дочірні підприємства		
97	Інші витрати	971	Собівартість реалізованих фінансових інвестицій	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
		972	Собівартість реалізованих необоротних активів		
		973	Собівартість реалізованих майнових комплексів		
		974	Втрати від не операційних курсових різниць		
		975	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій		
		976	Списання необоротних активів		
		977	Інші витрати звичайної діяльності		
		979	Виключено		
98	Податок на прибуток	981	Податок на прибуток від звичайної діяльності	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
		982	Податок на прибуток від надзвичайних подій		
99	Надзвичайні витрати	991	Втрати від стихійного лиха	усі види діяльності	ведуться за принципом активного рахунку
		992	Втрати від техногенних катастроф і аварій		
		993	Інші надзвичайні витрати		
Клас 0. Позабалансові рахунки					
01	Орендовані необоротні активи		За видами активів	усі види діяльності	ведуться без застосування подвійного запису, за активним типом

Продовження додатку 1

02	Активи на відповідальному зберіганні	021	Устаткування, прийняте для монтажу	усі види діяльності	ведуться без застосування подвійного запису, за активним типом
		022	Матеріали, прийняті для переробки		
		023	Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні		
		024	Товари, прийняті на комісію		
		025	Майно в довірчому управлінні		
03	Контракти зобов'язання		За видами зобов'язань	усі види діяльності	ведуться без застосування подвійного запису, за активним типом
04	Непередбачені активи й зобов'язання	041	Непередбачені активи	усі види діяльності	ведуться без застосування подвійного запису, за активним типом
		042	Непередбачені зобов'язання		
05	Гарантії та забезпечення надані		За видами гарантій та забезпечень наданих	усі види діяльності	ведуться без застосування подвійного запису, за активним типом
06	Гарантії та забезпечення отримані		За видами гарантій та забезпечень отриманих	усі види діяльності	ведуться без застосування подвійного запису, за активним типом
07	Списані активи	071	Списана дебіторська заборгованість	усі види діяльності	ведуться без застосування подвійного запису, за активним типом
		072	Невідшкодовані нестачі, втрати від псування цінностей		
08	Бланки сувого обліку		За видами бланків	усі види діяльності	ведуться без застосування подвійного запису, за активним типом

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки
для практичних занять з курсу
«Бухгалтерський облік»
(для студентів 3 курсу денної та заочної форм навчання
напрямку підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»)

Укладач Світлична Вікторія Юріївна

Відповідальний за випуск: *Т. В. Момот*

За авторською редакцією

Комп'ютерний набір *В. Ю. Світлична*

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2012, поз. 389 М

Підп. до друку 31.10.2012

Друк на різнографі.

Тираж 50 пр.

Формат 60х84/16

Ум. друк. арк. 2,4

Зам. №

Виконавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства
вул. Революції, 12, м. Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4064 від 12.05.2011р.